

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN
Naturvård och Fiske
Helene Lindahl

BESLUT
1999-03-31

Diarienummer
231-5030-99

1(9)

Enligt sändlista

Bokullens naturreservat i Dals-Eds kommun, Västra Götalands län

BESLUT

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (MB, 1998:808) att det område som avgränsas av en grov linje på bifogad karta (bilaga 2) förklaras som naturreservat för att bevara och vårda biologisk mångfald samt för att utveckla och återskapa värdefulla naturmiljöer.

Naturreservatets namn skall vara **Bokullens naturreservat**.

Ändamålet med naturreservatet skall vara att bevara och utveckla ett naturskogsliknande ekosystem med dess speciellt krävande och skyddsvärda arter samt att bevara områdets naturvärden för framtida generationer.

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken (1998:1252), fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan. Fastställelsen inkluderar inte den ekonomiska utredningen.

FÖRESKRIFTER FÖR NATURRESERVATET

För att uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap MB att följande angivna föreskrifter skall gälla.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § MB om inskränkningar i markägares och/eller annan sakägares rätt att använda mark- och vattenområde inom naturreservatet.

Förutom föreskrifter och förbud enligt andra författningar är det förbjudet att:

1. Uppföra helt ny byggnad eller annan anläggning som avses enligt 8 kap. 1-2 §§ plan- och bygglagen (PBL 1987:10)
2. anlägga väg,
3. borra, gräva, spränga, schakta, utfylla, muddra, tippa, dika, dikesrensa eller dämna,

4. avverka eller utföra annan skogsvårdsåtgärd, såsom att ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
5. jaga annat än älg och rådjur,
6. använda växtnäringsämnen, kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
7. utföra annan kalkning än sjökalkning,
8. upplåta mark för orientering eller annan idrottstävling,
9. upplåta mark för militära övningar
10. inplantera djur- eller växtarter.

Vidare är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd

11. anlägga stig eller vandringsled,
12. sätta upp tavla, skylt, inskrift, affisch eller liknande,

Åtgärder som anges i den till detta beslut hörande skötselplanen får utföras av naturvårdsförvaltaren eller av den som naturvårdsförvaltaren utser utan hinder av föreskrifterna.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § MB om skyldighet för markägaren och/eller annan sakägare att tåla visst intrång.

1. Utmärkning av reservatet.
2. Uppsättning av informationstavlor på platser som anges i bifogade skötselplan.
3. Anläggning och underhåll av anordningar som anges i bifogade skötselplan.
4. Tåla övriga åtgärder enligt till beslutet hörande skötselplan.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § MB om rätten att färdas och vistas inom området

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet för allmänheten att

1. framföra motorfordon, rida eller cykla,
2. ställa upp husvagn, tälta, elda eller sätta upp vindskydd,
3. störa djurlivet t ex genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt,
4. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada eller bortföra levande eller döda träd och buskar,
5. samla vedlevande insekter, plocka eller samla in växter eller växtdelar med undantag för bär och svamp,
6. medföra okopplad hund eller annat okopplat husdjur utom i samband med jakt,
7. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
8. anordna orienteringskontroller eller snitsla spår

Bestämmelserna i punkterna 4 och 5 skall ej gälla sådan vetenskapliga undersökningar som behövs för dokumentation och uppföljning av naturreservatets naturvärden enligt beslut från länsstyrelsen.

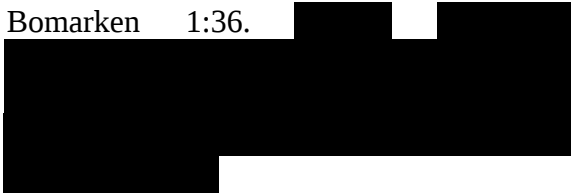
Länsstyrelsen erinrar här om beslut (Dnr: 230-6746-96) den 17 november om förlängt beträdnadsförbud och andra restriktioner för Navarsöarna och inom strandskyddat område runt Stora Le.

D. Föreskrifter enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken rörande naturvårdsförvaltningen av reservatet.

1. Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården av reservatet genom att fastställa bifogad skötselplan. Planen skall ligga till grund för reservatets skötsel och skall revideras vid behov.
2. Till naturvårdsförvaltare utses Väst kuststiftelsen.
3. Naturreservatet utmärkes genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Uppgifter om reservatet

Benämning:	Bokullens naturreservat
Kommun:	Dals-Ed
Socken:	Nössemark
Kartor:	Topografisk karta 10 B SO, ekonomisk karta 10114
Lägesbeskrivning:	På den nordvästra stranden av sjön Stora Le.
Gräns:	Se bifogad beslutskarta (bilaga 2), gränsen är markerad med innerkanten av den kraftiga linjen.
Fastigheter och markägare:	Bomarken 1:36.
Areal och naturtyper:	Total areal 122 ha. Varav skog 122ha Naturtyper enligt EU:s habitatdirektiv: Västlig taiga: 90 ha, område där västlig taiga kan återskapas: 20 ha
Naturvårdsförvaltare:	Västkuststiftelsen

Naturförhållanden

Reservatet är beläget vid sjön Stora Le:s västra strand i den nordostligaste delen av Dals-Eds kommun nära gränsen mot Norge. Landskapstypen kallas för sprickdalslandskap för vilket stora höjdskillnader är typiskt. Området omfattar huvudsakligen en stor bergkulle som reser sig ca 202 m över havsytan och ca 100 m över sjön Stora Le samt delar av ögruppen Navarsöarna i områdets sydostligaste del.

Bergrunden består av gnejser tillhörande Stora Le-Marstrandsformationen. Jordtäcket består huvudsakligen av tunna lager näringsfattig morän, men i

sänkor finns även finare näringsrikare jordarter samt torv. Området genomskärs av mindre bäckar och surdråg vilka i många fall hyser en intressant vegetation.

Vegetationen på Bokullens krön består huvudsakligen av gles hållmarkstallskog med renlavar och islandslav i bottenkiktet. Ljung och lingon dominerar i fältskiktet. Trädens ålder ligger runt 100 år men det är ställvis rikligt med lågor och torrakor. Speciellt hyser gamla högstubbar en värdefull lavflora.

Bergbranterna på områdets östra sidan bär granskog med inslag av gläntor med tall, asp och björk. I granskogen finns ställvis rikligt med skägglavar. De mest intressanta branterna är dock de på nordsidan vid "Hoppet" och "Killevikskullen". Här växer en granskog som är över 100 år tillsammans med inslag av asp, rönn och säl. På tämligen smala aspar växer rika bestånd av blylav och andra hotade oceaniska lavararter.

I bergsskrevor och raviner är mark och fältskiktet fuktigt och träden är grova. Även al förekommer här. På aspar finns många hotade lavararter. Fuktdrägen och de små skogskärren hyser också en imponerande lavflora. Här finns även intressanta kärlväxter och mossor. Svampfloran är inte inventerad.

Faunan i området är inte undersökt. Men det är troligt att hotade insekter finner en fristad i området tack vare rikedomen på död och döende ved. Många fågelarter är i sin tur beroende av insekterna för sin föda. Både vitryggig hackspett och tretåig hackspett har noterats i området.

I området har nyligen utförts gallringsåtgärder på omkring 20 % av arealen. Det är främst de flackare hållmarkerna som har påverkats. Ingreppet har också orsakat spår i marken. De intressantaste delarna är dock opåverkade. Länsstyrelsen bedömer att området och värdena i sin helhet kan återställas.

Kulturvärden

Inom området finns tre noterade kulturlämningar. På Bokullens högsta punkt finns enligt traditionen en plats där vikingarna sägs ha haft sina bodar. Här finns dock inga spår av detta. På Navarsöarna återfinns några gamla husgrunder som dock inte har fornlämningsstatus. Det finns många sägner om öarna.

Stora Le användes som flottningsled för dalsländskt timmer under 1600-talet och ända in på 1800-talet. Bland annat länkades sjön ihop med Örekilsälven 1688 vilket blev en av Sveriges första reglerade flottningsleder. Sjöns stränder var då förmodligen mycket påverkade av

mänskliga aktiviteter. Kanske var också stora delar av den strandnära skogen påverkad av huggning.

Dokumentation

Området finns dokumenterat i "Översiktlig naturinventering" Naturcentrum 1994, nyckelbiotopsinventering, Skogsvårdsstyrelsen, Natur i Älvsborgs län, Länsstyrelsen, 1976 och Områden av riksintresse, Länsstyrelsen, 1989.

ÄRENDETS BEREDNING

Redogörelse för ärendet

Bokullen har sedan 1993 varit känt som ett värdefullt område från naturvårdssynpunkt. Svante Hultengrens inventering av lavar 1994 styrkte detta då ett stort antal rödlistade arter identifierades där. Markägarna kontaktades i samband med detta.

Våren 1996 utförde skogsvårdsstyrelsen en nyckelbiotopsinventering av området. Länsstyrelsen tog en ny kontakt med markägarna sommaren 1996 för att på frivillig väg söka skydda Bokullen genom Natura 2000-processen. Markägarna var inte intresserade av reservatsbildning utan önskade ett svagare skydd för mindre områden och sa därför nej.

1997 tog en av markägarna kontakt med länsstyrelsen. Han var intresserad av försäljning av hela Bokullen då det fanns bytesmark till salu. Fastigheterna värderades men en försäljning kom inte till stånd.

Under större delen av 1998 låg ärendet nere då markägarna bett om betänketid. På hösten återupptogs kontakterna med markägarna. De informerades då noggrant om den reservatsprocess som skulle inledas. Markägarna ville dock inte påbörja en förhandling. Markägarna förelades att yttra sig över reservatsförslaget i början av februari 1999. Under vintern 1999 utfördes en gallring i delar av området, vilket kom till länsstyrelsens kännedom i mitten på mars. Den 23 mars beslutade länsstyrelsen om tillfälliga förbud mot skogsavverkning och andra åtgärder på Bokullen för att förhindra ytterligare påverkan på området.

Initiativframställning

Bokullens slutgiltiga skydd aktualiserades i samband med att ett lämpligt område med västlig taiga skulle väljas ut till ett EU/LIFE-fonds finansierat naturvårdsprojekt 1995. Området godkändes till projektet. Den 29 juni 1998 hemställde naturvårdsverket att länsstyrelsen snarast bör säkerställa bl a Bokullen som naturreservat på grund av det pågående EU-finansierade projektet.

Planeringsbakgrund

Större delen av området är av riksintresse för naturvården och friluftslivet (NP5 och FP1), Stora Le är av riksintresse för fritidsfisket, i kommunens översiktsplan är hela området betecknat som stort opåverkat område.

Remisser

Länsstyrelsen remitterade förslag till beslut beslut samt skötselplan för Bokullens naturreservat till Dals-Eds kommun den 5 februari 1999. Remisstiden sträckte sig fram till den 12 mars 1999. Markägarna inkom dock med önskemål om förlängd remisstid. Förlängning till den 26 mars 1999 lämnades. Kommunen önskade förlängning av remisstiden till den 18 mars vilket också lämnades.

Markägarna har inte önskat något informationsmöte under remisstiden. Erinringar har inkommit från markägarna genom deras ombud. De anför bl a att förordnandet av Bokullen är ett överdrivet skydd och att de redan tvingats avstå mark till bildandet av Trestickla nationalpark. Dals-Eds kommuns kommunstyrelse har i sina erinringar anført att kommunen redan skyddat stora markarealer och behöver de återstående till rationellt utnyttjande. Dock har kommunens Miljö- och byggnadsnämnd tillstyrkt förslaget. Naturvårdsverket, skogsvårdsstyrelsen m fl har tillstyrkt. För en sammanställning av yttrandena se bilaga 6.

Områdets behov av skydd

Den skog som finns på Bokullen har en idag allt ovanligare sammansättning av äldre skog med ett stundtals rikt inslag av lövträd såsom asp, björk, al, sälg och rönn samt riklig mängd död och döende ved. Området har en mycket värdefull lavflora med många hotade arter samt hyser den akut hotade vitryggiga hackspetten. Den speciella växtgeografiska sammansättningen av både nordliga och västliga oceaniska lavararter är också intressant. Området är ett av de få större kvarvarande exemplen på de naturskogar som ursprungligen fanns i nordvästligaste Dalsland.

På Bokullen finns en potential till att utveckla starkare populationer av de hotade skogsarterna genom att området runt nyckelbiotoperna får utveckla sin naturskogs karaktär medelst fri utveckling samt en viss skötsel.

Områdets naturvärden klarar inte rationellt skogsbruk. Markägarnas gallring av området under vintern 1999 visar att det finns ett direkt hot. Ett beslut om tillfälliga förbud togs därför den 23 mars 1999.

SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Enligt 7 kap 4 § MB får område av Länsstyrelsen förklaras som naturreservat för att bevara den biologiska mångfalden, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller för att tillgodose behov av områden för friluftslivet. Skälen för beslutet är att Bokullen är livsmiljö för många hotade arter och är en god representant för biologiskt rika skogsmiljöer i norra Dalsland. Området har också en utmärkt potential för att utveckla naturvärdena och därigenom förstärka populationerna av de hotade arterna. Bland de hotade arterna finns många lavararter t ex västlig gytterlav som är akut hotad och här finns i rikliga bestånd. Den akut hotade vitryggiga hackspetten har också noterats in området vid flera tillfällen.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

Enligt Länsstyrelsens mening är de höga värdena i området av sådan karaktär att de utgör ett allmänt intresse för naturvården i länet och i den Europeiska gemenskapen. En intresseavvägning har gjorts enligt 7 kap 25 § mellan markägarnas och samhällets intressen. Samtliga föreskrifter har bedömts nödvändiga för att uppnå reservatets syfte. För det skall tillgodoses skall området bevaras och få utveckla de naturskogsqualitéer som finns. För att kunna reglera sådana åtgärder som kan skada områdets naturvärden behövs föreskrifter som i stora delar avsevärt försvårar pågående markanvändning på fastigheten. Länsstyrelsen gör bedömningen att områdets värden bäst kan ges långsiktigt skydd och utveckling genom bevarande och vård som naturreservat.

Länsstyrelsen bedömer att beslutet är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser och med den för området gällande översiktsplanen.

Med avvägning mellan berörda allmänna och enskilda intressen anser Länsstyrelsen att naturreservatet bör bildas med den avgränsning och de bestämmelser som ovan nämnts.

UPPLYSNINGAR

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen med stöd av 7 kap 7 § MB medge dispens från meddelade föreskrifter. Finns det synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva detta beslut. Om regeringen förklarar reservatet som ett särskilt skyddsområde enligt rådets direktiv 79/409/EEG senast ändrat genom kommissionens direktiv 97/49/EG, får beslut om att helt eller delvis upphäva områdesskydd, om dispens från skyddsföreskrifter eller om tillstånd enligt sådana föreskrifter inte meddelas utan regeringens tillåtelse. Detta gäller inte om det är uppenbart av verksamheten inte kommer att orsaka mer än obetydlig skada på områdets naturvärden.

Enligt 29 kap 8 och 9 §§ MB gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap 5 och 30 §§ MB kan medföra straffansvar.

Eftersom området i stort skall lämnas till fri utveckling skall vindfällan och stormskadad skog i huvudsak lämnas. I gränsen till omgivande skogsfastigheter kan dock åtgärder få vidtagas. Se skötselplanen. Det ansvar som markägaren har enligt 29 § skogsvårdslagen kommer efter reservatsbildningen att vara statens ansvar.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 5.

Beslut i ärendet har fattats av landshövding Göte Bernhardsson med byrådirektör Helene Lindahl som föredragande. I handläggningen har även deltagit länsöverdirektören Göran Bengtsson, enhetschefen Sven Swedberg och förste länsassessor Magnus Sandström, rättsenheten.

Göte Bernhardsson

Helene Lindahl

Bilagor:

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Sändlista
4. Skötselplan med bilagor
5. Besvärshänvisning
6. Sammanställning av inkomna yttranden

Bilaga 2

Tillhör Länsstyrelsens beslut

Bokullens naturreservat

— Gräns för naturreservatet

① Plats för informationstavlor

